

Pensionsorden

Definitioner av vanliga pensionstermer framtagna i samarbete mellan
Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och Försäkringsförbundet.

term: **administrationsavgift₁**

definition: (vid allmän pension:) avgift för att täcka berörda myndigheters kostnader för förvaltning och drift

jämför: *allmän pension*

kommentar: Kostnad för förvaltning utgörs av Pensionsmyndighetens, Skatteverkets och AP-fondernas kostnader för det allmänna pensionssystemet. Varje år dras administrationsavgifter från pensionsbehållningen för inkomstpension och från tillgodohavandet på premiepensionskontot.

term: **administrationsavgift₂**

definition: (vid tjänstepension och privat pension:) avgift som ska täcka försäkringsföretagets driftskostnader

jämför: *kapitalförvaltningskostnad, privat pension, tjänstepension*

kommentar: I driftskostnader ingår även t.ex. kostnader för marknadsföring och försäljning. Däremot ingår inte kostnader för kapitalförvaltning. Vid tjänstepension kan andra aktörer än försäkringsföretag, t.ex. valcentraler, ta ut en administrationsavgift.

term: **aktiefond**

definition: fond som huvudsakligen består av aktier

jämför: *blandfond, fond, räntefond*

kommentar: Andelen aktier i en aktiefond är normalt minst 75 procent.

term: **allmän pension**

definition: pension som man har rätt till enligt lag

jämför: *inkomstgrundad ålderspension, garantipension, privat pension, tjänstepension*

kommentar: 1994 fattades beslut om att byta till ett nytt pensionssystem och successivt lämna ATP-systemet. Allmän pension administreras av Pensionsmyndigheten och består av allmän

ålderspension och allmän efterlevandepension. I information från Pensionsmyndigheten används vanligen termen *allmän pension* i betydelsen "allmän ålderspension".

Den allmänna ålderspensionen består av inkomstgrundad ålderspension och garantipension. Den delen av den allmänna pensionen som grundar sig på det tidigare ATP-systemet, dvs tilläggspensionen, avvecklas successivt.

Termen **lagstadgad pension** förekommer som synonym till *allmän pension*.

term: **allmän pensionsavgift**

definition: den del av pensionsavgiften som den enskilde betalar själv via preliminärskatten

jämför: *avgiftstak, pensionsavgift*

kommentar: Den allmänna pensionsavgiften är 7 procent av inkomsten upp till avgiftstaket. I praktiken betalar den enskilde ingen allmän pensionsavgift eftersom skatten reduceras med motsvarande belopp.

term: **allokerad återbäring**

definition: återbäring som är preliminärt fördelad

jämför: *reallokering, återbäring*

term: **alternativ pensionslösning**

definition: individuell tjänstepensionsförsäkring som ersätter hela eller delar av en kollektivavtalad tjänstepensionsförsäkring

jämför: *tjänstepension*

kommentar: Den försäkrade måste exempelvis tjäna minst tio inkomstbasbelopp per år inom ITP avd 2 och minst 8,5 prisbasbelopp inom KAP-KL för att kunna välja en alternativ pensionslösning. Arbetsgivaren och den försäkrade måste vara överens om den alternativa pensionslösningen, som ibland kallas **tiotaggarlösning**.

term: **arvsvinst**

definition: pensionsbehållning eller försäkringskapital från avliden med försäkring som saknar fullständigt återbetalningsskydd eller annat efterlevandeskydd och som tillfaller övriga liknande försäkringar

jämför: *efterlevandeskydd, försäkringskapital, pensionsbehållning, återbetalningsskydd*

kommentar: Arvsvinst fördelas endast mellan försäkringar som saknar återbetalningsskydd eller efterlevandeskydd. I inkomstpensionen fördelas arvsvinsten till personer födda samma år som den avlidne. I premiepension och privata försäkringar finns inte samma begränsning till åldersklasser.
Andra termer för fördelad arvsvinst är **riskintäkt** och **riskkompensation**.

term: **ATP (allmän tilläggspension)**, se definitionen av **ATP-systemet**

term: **ATP-poäng**, se kommentaren under **ATP-systemet**

term: **ATP-systemet**

definition: del av regelverket för den tidigare allmänna pensionen som bestod av **folkpension** och **ATP** och som gällde 1960–2002

jämför: *allmän pension*

kommentar: För personer födda före år 1954 beräknas den allmänna ålderspensionen helt eller delvis enligt ATP-systemet. Den del som beräknas enligt ATP-systemet kallas tilläggspension och baseras på rätten till folkpension och intjänade **ATP-poäng**.

term: **avgiftsbefrielseförsäkring**, se kommentaren under **premiebefrielseförsäkring**

term: **avgiftsbestämd pension**, se kommentaren under **premiebestämd pension**

term: avgiftstak

definition: (i den allmänna pensionen:) den högsta inkomst som utgör underlag för allmän pensionsavgift och statlig ålderspensionsavgift

jämför: *allmän pensionsavgift, statlig ålderspensionsavgift*

kommentar: Avgiftstaket är 8,07 inkomstbasbelopp.

term: avgångspension

definition: tjänstepension som börjar betalas ut till en anställd före ordinarie pensionsålder sedan denne kommit överens med arbetsgivaren om att lämna sin anställning i förtid

jämför: *avtalspension, tjänstepension*

kommentar: Överenskommelser om avgångspension har vanligen samband med övertalighet på företaget.

Avgångspensionen kan bestå av temporär ålderspension fram till ordinarie pensionsålder, livsvarig ålderspension som ersätter uteblivna inbetalningar av tjänstepensionspremier samt förlorad allmän pension. Det förekommer att termen *avtalspension* används för detta begrepp, men det är olämpligt eftersom denna term är vanligare i annan betydelse, se detta ord.

term: avkastningsskatt

definition: statlig skatt på en schablonmässigt beräknad avkastning på försäkringssparande

kommentar: Avkastningsskatt ska betalas oavsett om värdet på försäkringsföretagets tillgångar ökat eller minskat. Försäkringsföretaget fördelar skatteuttaget på försäkringarna. Skatteunderlaget beräknas genom att man multiplicerar försäkringsföretagets placerade tillgångar vid årets början med föregående års genomsnittliga statslåneränta. För pensionsförsäkringar och kapitalpension är avkastningsskatten 15 procent av skatteunderlaget, medan skatten för kapitalförsäkringar är 27 procent. För utländska försäkringar är reglerna något annorlunda.

term: **avtalat pensionsbelopp**

definition: det lägsta pensionsbelopp som en försäkringsgivare garanterar att betala ut vid avtalad tidpunkt enligt ett försäkringsavtal om avtalet fullföljs t.o.m. den sista premieinbetalningen

jämför: *garanterat pensionsbelopp*

term: **avtalspension**

definition: tjänstepension som grundas på kollektivavtal mellan arbetsgivare eller arbetsgivarorganisation och facklig organisation

jämför: *avgångspension, tjänstepension*

kommentar: Exempel på avtalspensioner är ITP för privatanställda tjänstemän, Avtalspension SAF-LO för privatanställda arbetare, PA 03 för statligt anställda och KAP-KL för anställda i kommuner och landsting.
Termen **kollektivavtalad tjänstepension** förekommer som synonym till *avtalspension*.

term: **balansering**

definition: (i den allmänna pensionen:) avsteg från inkomstindex som initieras när balanstalet är mindre än ett

jämför: *balanstal, inkomstpension, tilläggspension*

kommentar: Balansering förekommer inom systemet för inkomstpension och tilläggspension och innebär att indexeringen inledningsvis minskas. I ett senare skede kan balanseringen återställa pensionsrätternas och pensionernas värde. Det justerade inkomstindexet kallas **balansindex**.

term: **balansindex**, se kommentaren under **balansering**

term: **balanstal**

definition: tal som uttrycker förhållandet mellan tillgångar och skulder i systemet för inkomstpension och tilläggs pension

jämför: *balansering, inkomstpension*

kommentar: Om balanstalet är större än ett är tillgångarna större än skulderna.

term: **barnpension**, se kommentaren under **efterlevandepension**

term: **basbelopp**, se kommentaren under **prisbasbelopp**

term: **betalningsbefrielseförsäkring**, synonym till **premiebefrielseförsäkring** (se denna term)

term: **blandfond**

definition: fond som består av en blandning av aktier och räntebärande värdepapper

jämför: *aktiefond, fond, generationsfond, räntefond*

kommentar: Fördelningen av aktier respektive värdepapper kan skilja sig åt mellan olika blandfonder.

term: **defaultfond**, se kommentaren under **entréfond**

term: **delningstal**

definition: tal som speglar den beräknade återstående livslängden från och med pensioneringstillfället samt den antagna framtida räntan

jämför: *livslängdsantagande*

kommentar: Delningstalet används för att beräkna den årliga pensionen. I systemen för inkomstpension och tilläggspension är den antagna framtida räntan, i lag, fastslagen till 1,6 procent. Pensionsbehållningen eller försäkringskapitalet divideras med delningstalet för att få fram den årliga pensionen.

term: **depåförsäkring**

definition: traditionell försäkring som normalt saknar garanterat försäkringsbelopp och för vilken försäkringstagaren eller den försäkrade själv bestämmer inriktningen på sparandet genom val av ett eller flera tillgångslag som försäkringsföretaget erbjuder

jämför: *fondförsäkring, försäkrad, försäkringstagare, garanterat pensionsbelopp, traditionell försäkring*

kommentar: Depåförsäkring fungerar på ett likartat sätt som fondförsäkring.

term: **efterlevande**

definition: (i samband med pensionsförsäkring:) make, maka, registrerad partner, sambo – även f.d. sådana - och dessa personers barn samt egna barn

jämför: *efterlevandepension, efterlevandeskydd, förmånstagare*

kommentar: Vem eller vilka som är efterlevande kan variera och regleras i kollektivavtal eller försäkringsavtal samt i skattelagstiftning och lagen om inkomstgrundad ålderspension.

term: **efterlevandepension**

definition: pension som betalas ut till efterlevande

jämför: *efterlevande, efterlevandeskydd, familjeskydd, förmånstagare*

kommentar: Den allmänna efterlevandepensionen består bland annat av **barnpension** (som betalas ut som längst till dess barnet fyllt 20 år), **omställningspension** (som betalas ut till efterlevande make, maka, registrerad partner samt, under vissa villkor, till sambo), änkepension och premiepension till efterlevande. Vem som har rätt till efterlevandepension från en tjänstepensionsförsäkring eller en privat pensionsförsäkring kan variera och regleras i kollektivavtalet eller försäkringsavtalet samt i skattelagstiftningen.

term: **efterlevandeskydd**

definition: tillägg i försäkring som innebär att ersättning betalas ut till efterlevande om den försäkrade dör

jämför: *efterlevande, efterlevandepension, familjeskydd, återbetalningsskydd*

kommentar: Man kan ansöka om efterlevandeskydd i samband med att man första gången börjar ta ut premiepensionen. Efterlevandeskyddet gäller då endast make, maka, registrerad partner eller sambo enligt reglerna i lagen om inkomstgrundad ålderspension. Man kan även, inom vissa ramar, välja efterlevandeskydd i tjänstepensionsförsäkring och i privat pensionsförsäkring.

term: **efterskydd**

definition: skydd som gör att en tjänstepensionsförsäkring fortsätter att gälla med oförändrade förmåner under viss tid, för en försäkrad som lämnar sin anställning av annan anledning än pensionsavgång

jämför: *försäkrad, tjänstepension*

term: **engångsåtertag**, se kommentaren under **reallokering**

term: **entréfond**

definition: fond i vilken premierna avseende en fondförsäkring placeras innan den försäkrade gjort ett aktivt fondval

jämför: *fond*

kommentar: Termerna **standardfond**, **ingångsfond** och **defaultfond** förekommer för ovanstående begrepp. Begreppet förekommer inte inom premiepensionen.

term: **familjeskydd**

definition: (vid tjänstepension:) efterlevandeskydd som ger en pension till efterlevande under en begränsad tid om den försäkrade dör under sin anställningstid

jämför: *efterlevandepension, efterlevandeskydd, tjänstepension*

term: flyttavgift

definition: avgift som tas ut i samband med flytt av försäkringskapital

jämför: flytträtt, försäkringskapital

term: flyttbart kapital

definition: försäkringskapital som enligt försäkringsavtal kan överföras till annan försäkring

jämför: flytträtt, försäkringskapital

term: flytträtt

definition: villkor i försäkring som gör det möjligt för försäkringstagaren eller den försäkrade att under vissa förutsättningar flytta försäkringskapital från ett försäkringsföretag till ett annat eller från en förvaltningsform till en annan

jämför: flyttbart kapital, försäkrad, försäkringskapital

term: folkpension, se definitionen av ATP-systemet

term: fond

definition: samling av värdepapper (portfölj) som ägs av andelsägare

jämför: aktiefond, blandfond, entréfond, garantifond, fond, indexfond, räntefond

kommentar: Andelsägare är de som satt in pengar i fonden. Fonder förvaltas av värdepappersbolag eller **fondbolag**, som ska ha Finansinspektionens eller motsvarande utländsk myndighets tillstånd för sin verksamhet. Bolaget är i sin förvaltning av fonden bunden till de fondbestämmelser som vid var tid gäller för fonden och som godkänts av Finansinspektionen.

term: **fondavgift**

definition: avgift uttryckt i procent av en fonds värde, vilken fondbolagen eller värdepappersbolagen tar ut för att täcka kostnaderna för förvaltning

jämför: *fond*

kommentar: Vanligen ska fondavgiften täcka bolagets försäljningsersättning, marknadsföring, analysverksamhet, kundservice, information om fonderna samt administration. Termen **fondförvaltningsavgift** förekommer som synonym till *fondavgift*.

term: **fondbolag**, se kommentaren under **fond**

term: **fonderat system**

definition: finansieringsmetod där inbetalda premier fonderas och sparas separat för varje enskild person eller ett kollektiv

jämför: *fördelningssystem, premie*

kommentar: Tillgodohavandet placeras i olika tillgångar, t.ex. fonder, aktier, obligationer eller fastigheter. Fonderat system tillämpas för premiepensionen, privata pensionsförsäkringar och flertalet tjänstepensionsförsäkringar. Fonderat system benämndes tidigare **premiereservsystem**.

term: **fondförsäkring**

definition: livförsäkring som normalt saknar garanterat pensionsbelopp och för vilken försäkringstagaren eller den försäkrade själv bestämmer inriktningen på sitt sparande genom att välja en eller flera fonder som är valbara hos försäkringsföretaget

jämför: *depåförsäkring, garanterat pensionsbelopp, livförsäkring, traditionell försäkring*

kommentar: Det är försäkringstagaren eller den försäkrade (inte försäkringsgivaren) som bestämmer hur premierna och försäkringskapitalet ska placeras och som därmed också tar risken för hur försäkringens värde utvecklas. Gränsen mellan fondförsäkring och traditionell försäkring är inte längre helt tydlig. Hybridformer förekommer, till exempel fondförsäkringar med placering i fonder med garantiinslag och traditionella försäkringar utan garantier.

term: **fondförvaltningsavgift**, se kommentaren under **fondavgift**

term: **fondvärde**

definition: summan av värdet av alla fondandelar

term: **fortsättningsförsäkring**

definition: försäkring som motsvarar försäkringsskyddet i en tidigare gruppförsäkring eller tjänstepensionsförsäkring som man inte längre har rätt till

jämför: *försäkring*

kommentar: Den försäkrade har rätt till fortsättningsförsäkring när försäkringsföretagets ansvar upphör p.g.a. att försäkringsföretaget eller gruppen har sagt upp den tidigare försäkringen. Fortsättningsförsäkring förekommer i samband med tjänstepensioner och gruppförsäkringar och tecknas utan hälsoprövning. Möjlighet till individuell fortsättningsförsäkring kan finnas enligt gruppförsäkringsavtalet, t.ex. på grund av att anställningen upphör.

term: **fribrev**

definition: tjänstepensionsförsäkring eller privat pensionsförsäkring där de avtalade premiebetalningarna har avbrutits i förtid och där den framtida pensionen baseras på de premier som redan har betalats in

jämför: *premie, privat pension, tjänstepension*

kommentar: Försäkringskapitalet förvaltas och ger avkastning för den försäkrades räkning fram till pensioneringen. För att pensionen ska betalas ut krävs ingen ytterligare prestation, förutom i vissa fall en ansökan. En tjänstepensionsförsäkring kan "läggas i" fribrev, till exempel när den försäkrade slutar en anställning.

term: **följsamhetsindexering**

definition: årlig omräkning av inkomstpensioner och tilläggspensioner utifrån förändring i inkomstindex där förändringen i inkomstindex reduceras med den ränta om 1,6 procent som tillgodoräknats i delningstalet

jämför: *delningstal, inkomstpension, tilläggspension*

kommentar: Formeln för att följsamhetsindexera en pension från år 1 till år 2 är pension år 2 = (pension år 1 · index år 2)/(index år 1 · 1,016).

term: **fördelningssystem**

definition: finansieringsmetod där pensionsavgifter från de förvärvsarbetandes inkomster under ett visst år används som betalning för samma års pensionsutbetalningar

jämför: *fonderat system, pensionsavgift*

kommentar: Fördelningssystem tillämpas för inkomstpensionen liksom för det tidigare ATP-systemet.

term: **förhöjt prisbasbelopp**, se kommentaren under **prisbasbelopp**

term: **förköpsinformation**

definition: information om produkten som en kund får innan kunden ingår ett avtal

kommentar: Ett försäkringsföretag har skyldighet att lämna viss information om försäkringens innehåll och kostnader innan avtal ingås.

term: **förmånsbestämd pension**

definition: pension som i förväg är bestämd till ett visst belopp eller en viss andel av till exempel slutlön eller genomsnittslön under ett visst antal år

jämför: *pension, premiebestämd pension*

kommentar: Förmånsbestämda pensioner förekommer främst inom tjänstepensionsområdet.

term: **förmånstagare**

definition: (vid pensionsförsäkring:) person som har rätt att få pension från försäkringen

jämför: *efterlevande, försäkrad, förmånstagarförordnande, livförsäkring*

kommentar: Vem som är förmånstagare om den försäkrade dör regleras i ett förmånstagarförordnande. Möjliga förmånstagare till en pensionsförsäkring är, förutom den försäkrade själv, make, registrerad partner, sambo eller dessa personers barn samt försäkrads barn. Även f.d. make/partner/sambo eller barn till någon av dessa kan vara förmånstagare liksom styvbarn och fosterbarn. I tjänstepensionsförsäkring är oftast den försäkrade förmånstagare till ålderspensionen. I en kapitalförsäkring kan vem som helst anges som förmånstagare.

term: **förmånstagarförordnande**

definition: (vid pensionsförsäkring:) den del av försäkringsavtalet som fastställer vem som är förmånstagare, förutom den försäkrade

jämför: *försäkrad, förmånstagare, livförsäkring*

kommentar: Ett **standardförordnande** eller **generellt förmånstagarförordnande** beskriver vem som får ersättning om den försäkrade dör. Vill försäkringstagaren välja en annan förmånstagare eller fördela ersättningen mellan flera förmånstagare måste han eller hon skriva ett **särskilt förmånstagarförordnande**, som då ersätter standardförordnandet. Vid tjänstepension gör arbetsgivaren ett förmånstagarförordnande för ålderspensionen och den anställde ett förmånstagarförordnande för eventuell efterlevandepension.

term: **försäkrad**

definition: fysisk person på vars liv, ålder eller hälsa en försäkring gäller

jämför: *förmånstagare, försäkringstagare, livförsäkring*

kommentar: Vid privat pensionsförsäkring är den försäkrade och försäkringstagaren samma person. När det gäller tjänstepensionsförsäkringar är den anställde försäkrad och arbetsgivaren vanligen försäkringstagare.

term: **försäkring**

definition: avtal där den ena parten (försäkringstagaren) betalar premier för att den andra parten (försäkringsgivaren) övertar en ekonomisk risk och betalar ut ersättning om en i avtalet specificerad händelse inträffar

jämför: *försäkringsgivare, försäkringstagare*

kommentar: Syftet med försäkringar är att sprida risker bland samtliga försäkringstagare inom försäkringskollektivet. En försäkring kan vara lagreglerad och finansieras då med sociala avgifter och/eller skattemedel.
Termen **försäkringsavtal** används företrädesvis när man fokuserar på skrivningen i avtalet.

term: **försäkringsavtal**, se kommentaren under **försäkring**

term: **försäkringsföretag**

definition: företag som har tillstånd att driva försäkringsverksamhet

jämför: *försäkringsgivare, understödsförening, ömsesidigt försäkringsbolag*

kommentar: Försäkringsföretag är försäkringsaktiebolag, ömsesidiga försäkringsbolag och understödsföreningar.

term: **försäkringsgivare**

definition: försäkringsföretag som fysisk eller juridisk person har tecknat försäkring med

jämför: *försäkringsföretag, försäkringstagare*

term: försäkringskapital

definition: aktuellt värde på en pensions- eller kapitalförsäkring som beräknas utifrån verkligt resultat

jämför: kapitalförsäkring, pensionsbehållning, pensionsförsäkring

kommentar: När det är frågan om pensionsförsäkringar används även termen **pensionskapital**. Försäkringskapitalet består av inbetalda premier, avkastning eller återbäring samt arvsvinster, minskat med administrationsavgifter, riskpremier, avkastningsskatt och utbetalningar på försäkringen.

term: försäkringstagare

definition: fysisk eller juridisk person som har tecknat försäkring med försäkringsföretag eller som har övertagit en försäkring

jämför: försäkrad, förmånstagare

kommentar: Försäkringstagaren äger försäkringen men behöver inte vara densamma som den försäkrade.

term: försäkringstid

definition: en försäkrings giltighetstid

jämför: försäkring

kommentar: Utbetalningstiden ingår normalt i försäkringstiden. Försäkringstiden kan vara livsvarig.

term: förtida uttag

definition: (inom tjänstepension och privat pension:) pension som en försäkrad tar ut före avtalad pensionsålder

jämför: försäkrad, pension, återköp

term: **garanterad ränta**

definition: (vid traditionell försäkring:) den räntesats som används vid beräkning av garanterat pensionsbelopp

jämför: *garanterat pensionsbelopp, traditionell försäkring, återbäringsränta*

term: **garanterat pensionsbelopp**

definition: det lägsta pensionsbelopp som en försäkringsgivare garanterar att betala ut enligt ett försäkringsavtal och enligt gjorda inbetalningar

jämför: *försäkringsgivare, garanterad ränta, avtalat pensionsbelopp*

kommentar: Vid traditionell försäkring räknas garanterat pensionsbelopp fram med hjälp av bland annat garanterad ränta. Till det garanterade pensionsbeloppet kan återbärning tillkomma. Avbryts inbetalningarna till försäkringen blir det garanterade pensionsbeloppet lägre än det avtalade pensionsbeloppet.

term: **garantifond**

definition: fond med någon form av garanti

jämför: *fond*

kommentar: Normalt garanteras viss procent av fondandelarnas värde.

term: **garantipension**

definition: den del av den allmänna ålderspensionen som betalas ut till den som saknar inkomstgrundad ålderspension eller vars inkomstgrundade ålderspension inte överstiger ett visst belopp

jämför: *allmän pension, inkomstgrundad ålderspension*

kommentar: Garantipension kan tas ut tidigast från 65 års ålder. För att få full garantipension krävs 40 års bosättning i Sverige annars reduceras garantipensionen. Personer födda 1937 eller tidigare får garantipension uträknad enligt särskilda regler.

term: **garantiregeln**, se kommentaren under **garantitillägg**

term: **garantitillägg**

definition: (i den allmänna pensionen:) belopp som kan höja tilläggs pensionen för att garantera att ingen i mellangenerationen får lägre pension än vad de tjänat in till och med 1994 i ATP-systemet

jämför: *allmän pension, ATP-systemet, mellangeneration, tilläggs pension*

kommentar: Den regel som styr garantitilläggen benämns **garantiregeln**.

term: **generationsfond**

definition: blandfond som har en placeringsinriktning och risknivå som är tänkt att passa för en viss ålderskategori av sparare

jämför: *blandfond*

kommentar: Generationsfonder ändrar efter hand placeringsinriktning i takt med att andelsägarna närmar sig pensionsåldern genom att successivt minska aktieandelen och därmed även risken.

term: **generellt förmånstagarförordnande**, se kommentaren under **förmånstagarförordnande**

term: **indexfond**

definition: fond som förvaltas på ett sådant sätt att värdeutvecklingen blir densamma som ett visst index

jämför: *fond*

kommentar: Exempel på ett index som en indexfond kan följa är Stockholm OMX 30 (OMXS30), vilket motsvarar värdeutvecklingen för de 30 mest omsatta aktierna på OMX Nordic Exchange Stockholm (Stockholmsbörsen). Förvaltningen av indexfonder är passiv och därför billigare än andra fonder.

term: **individuellt pensionssparande**

förkortning: **IPS**

definition: skattemässigt avdragsgillt privat pensionssparande i bank, värdepappersbolag eller hos fondbolag där utbetalade belopp beskattas som inkomst av tjänst

jämför: *privat pension*

kommentar: IPS saknar försäkringsinslag och pensionens storlek bestäms av behållningen på pensionskontot. Sparandet placeras i aktier, obligationer, fonder eller på bankkonto. Man får tidigast börja ta ut pensionen vid 55 års ålder och utbetalningstiden är normalt minst fem år.

Vid dödsfall betalas pensionen ut till förmånstagare. Om förmånstagare inte finns betalas behållningen på pensionskontot ut till dödsboet som ett engångsbelopp.

term: **ingångsfond**, se kommentaren under **entréfond**

term: **inkomstbasbelopp**

definition: belopp som följer löneutvecklingen i samhället (såsom denna mäts med **inkomstindex**) och som varje år fastställs av regeringen

jämför: *prisbasbelopp*

kommentar: Inkomstbasbeloppet används bland annat vid beräkning av den övre gränsen för hur hög den pensionsgrundande inkomsten får vara.

term: **inkomstgrundad ålderspension**

definition: den del av den allmänna ålderspensionen som beräknas på grundval av pensionsgrundande inkomst och i förekommande fall pensionsgrundande belopp

jämför: *allmän pension, pensionsgrundande belopp, pensionsgrundande inkomst*

kommentar: Inkomstgrundad ålderspension består av inkomstpension, premiepension och tilläggspension.

term: **inkomstindex**, se definitionen av **inkomstbasbelopp**

term: **inkomstpension**

definition: den del av den inkomstgrundade ålderspensionen där premien, som är 16 procent av pensionsunderlaget, betalas in till ett fördelningssystem

jämför: *fördelningssystem, inkomstgrundad ålderspension, pensionsunderlag, premie*

kommentar: För personer födda 1938-1953 gäller lägre procentsatser. Inkomstpensionens storlek beräknas genom att pensionsbehållningen vid pensioneringstidpunkten delas med ett delningstal.

term: **intjänandetak**

definition: (i den allmänna pensionen:) den högsta inkomst, efter avdrag för allmän pensionsavgift, som ger pensionsrätt

jämför: *allmän pension, allmän pensionsavgift, avgiftstak, pensionsrätt*

kommentar: Intjänandetaket är 7,5 inkomstbasbelopp.

term: **IPS**, förkortning för **individuellt pensionssparande** (se denna term)

term: **kapitalförsäkring**

definition: livförsäkring där premien inte är avdragsgill i deklarationen och där de belopp som betalas ut från försäkringen är fria från inkomstskatt

jämför: *livförsäkring, premie*

kommentar: Det finns olika slag av kapitalförsäkringar. Vissa betalas ut som ett engångsbelopp medan andra betalas ut periodiskt under en längre tid, likt en pension. Beroende på försäkringsföretagets villkor kan en kapitalförsäkring helt eller delvis lösas ut i förtid (återköpas).

term: kapitalförvaltning

definition: förvaltning av placeringstillgångar

kommentar: I lagstiftning regleras att företagens ska följa eget utformade placeringsriktlinjer för sin kapitalförvaltning.

term: kapitalförvaltningskostnad

definition: (vid försäkring:) kostnader för förvaltning av ett försäkringsföretags placeringstillgångar

kommentar: Kostnader för såväl egen som utlagd förvaltning kan ingå. Kostnaderna täcks normalt genom att avdrag görs från kapitalavkastningen.

term: kapitalpension

definition: livförsäkring där skattereglerna för kapital- och pensionsförsäkring kombineras

jämför: kapitalförsäkring, livförsäkring, pensionsförsäkring

kommentar: Denna typ av försäkring går sedan 2007 inte längre att teckna.

term: kollektiv konsolideringsgrad

definition: förhållandet mellan försäkringsgivarens fördelningsbara tillgångar och försäkringsgivarens åtaganden gentemot försäkringstagarna

jämför: försäkringsgivare, försäkringstagare

kommentar: Med åtaganden gentemot försäkringstagarna avses här det högsta av försäkringskapitalet och det garanterade värdet för varje försäkring, vilka sedan summeras.

Om den kollektiva konsolideringsgraden är 100 procent eller högre innebär det att försäkringsgivarens tillgångar är tillräckliga för att försäkringsgivaren ska kunna klara av åtaganden gentemot försäkringstagarna om alla dessa skulle behöva infrias på en gång.

Kollektiv konsolideringsgrad används vid traditionell försäkring i ömsesidiga och

ömsesidigt verkande försäkringsbolag, men inte i vinstutdelande försäkringsbolag.
Kollektiv konsolideringsnivå används synonymt med kollektiv konsolideringsgrad.

term: **kollektiv konsolideringsnivå** se kommentaren under **kollektiv konsolideringsgrad**

term: **kollektivavtalad tjänstepension**, se kommentaren under **avtalspension**

term: **lagstadgad pension**, se kommentaren under **allmän pension**

term: **livförsäkring**

definition: försäkring där utbetalning av försäkringsersättning är beroende av den eller de försäkrades liv, ålder eller hälsa

jämför: *försäkring, kapitalförsäkring, pensionsförsäkring*

kommentar: Olycksfallsförsäkring räknas normalt inte som en livförsäkring, men kan ändå ge rätt till ersättning vid dödsfall.

term: **livränta**

definition: periodisk utbetalning som fortgår så länge någon eller några personer som är angivna i försäkringsavtalet är i livet eller tills en viss avtalad tidpunkt uppnåtts, förutsatt att någon av de angivna personerna då fortfarande är i livet

jämför: *pension*

term: **livslängdsantagande**

definition: antagande om hur länge en person kommer att leva, vilket kan bero på kön och aktuell ålder

jämför: *delningstal*

kommentar: Livslängdsantagande ligger till grund för flera beräkningar. Som exempel kan nämnas att livslängdsantaganden behövs för fastställandet av garanterat pensionsbelopp, vid beräkning av riskpremie, arvsvinst och pensionsutbetalningarnas storlek under utbetalningstiden.

term: **medförsäkrad**

definition: person, utöver den försäkrade, på vars liv eller hälsa en försäkring gäller

jämför: *försäkrad, livförsäkring*

kommentar: Vem som kan vara medförsäkrad varierar mellan olika försäkringar.

term: **mellangeneration**

definition: personer födda från och med 1938 till och med 1953 vilkas pension beräknas delvis enligt det allmänna pensionssystemet och delvis enligt ATP-systemet

jämför: *allmän pension, ATP-systemet*

kommentar: Hur stor del av pensionen som kommer från det ena respektive det andra pensionssystemet beror på den enskilda personens födelseår.

term: **momentan reallokering**, se kommentaren under **reallokering**

term: **omställningspension**, se kommentaren under **efterlevandepension**

term: **pension**

definition: periodisk utbetalning under en viss avtalad tid eller så länge den som har rätt till utbetalningen lever och som normalt är tänkt som ersättning för lön eller del av lön

jämför: *livränta, pensionsförsäkring*

kommentar: Man kan ha rätt till pension till exempel när man har uppnått en viss ålder (ålderspension) eller på grund av nära anhörigs dödsfall (efterlevandepension). Pension från pensionsförsäkring är inkomstskattepliktig. Varje enskild utbetalning benämns **pensionsbelopp**.

term: **pensionsavgift**

definition: avgift till den inkomstgrundade ålderspensionen som består av allmän pensionsavgift, ålderspensionsavgift och statlig ålderspensionsavgift

jämför: *allmän pensionsavgift, inkomstgrundad ålderspension, statlig ålderspensionsavgift, ålderspensionsavgift*

kommentar: Pensionsavgiften är 17,21 procent av bruttointkomsten, vilket motsvarar 18,5 procent av den pensionsgrundande inkomsten (bruttointkomst minskat med allmän pensionsavgift). Pensionsavgift tas ut även på inkomstdelar över avgiftstaket. Dessa avgifter tillfaller dock inte pensionssystemet utan är en skatt.

term: **pensionsbehållning**

definition: (vid allmän pension:) värdet av intjänade pensionsrätter vid en viss tidpunkt

jämför: *allmän pension, försäkringskapital, pensionsrätt*

kommentar: Pensionsbehållning för inkomstpension utgör, efter avdrag för administrationsavgifter, summan av pensionsrätterna för varje år, uppräknad med fördelade arvsvinster och omräknad med förändringen av inkomstindex.

term: **pensionsbelopp**, se kommentaren under **pension**

term: **pensionsbesked**

definition: besked som informerar om en viss persons pensionssparande och om dennes rätt till pension

jämför: *värdebesked*

kommentar: Ett pensionsbesked kan innehålla olika typer av information, t.ex. en redovisning av försäkringskapitalets utveckling, en pensionsprognos m.m.

term: **pensionsförsäkring**

definition: livförsäkring där premien är helt eller delvis avdragsgill i deklarationen och den pension som betalas ut från försäkringen beskattas som inkomst av tjänst

jämför: *livförsäkring, premie*

kommentar: Inkomstskattelagen ställer upp vissa begränsningar för pensionsförsäkringar, bland annat att ålderspension vanligtvis inte får börja betalas ut före 55 års ålder och normalt ska betalas ut under minst fem år.

term: **pensionsgrundande belopp**

definition: (i den allmänna pensionen:) fiktiv inkomst för barnår, pliktjänstgöring, högre studier eller sjuk- och aktivitetsersättning som ger pensionsrätt

jämför: *allmän pension, pensionsgrundande inkomst, pensionsrätt*

kommentar: Pensionsgrundande belopp och pensionsgrundande inkomst utgör tillsammans pensionsunderlaget.

term: **pensionsgrundande inkomst**

definition: inkomst på vilken man beräknar pensionens storlek

jämför: *pensionsgrundande belopp*

kommentar: För den allmänna pensionen gäller att pensionsgrundande inkomst är lika med förvärvsinkomst (inklusive till exempel sjukpenning, föräldrapenning och arbetslöshetsersättning), som efter avdrag med den allmänna pensionsavgiften uppgår till högst 7,5 inkomstbasbelopp. Om man har så låg inkomst att man inte är skyldig att betala skatt är inkomsten inte pensionsgrundande.

Pensionsgrundande inkomst och pensionsgrundande belopp utgör tillsammans pensionsunderlaget.

I tjänstepensionssystem förekommer även termerna **pensionsgrundande lön** och

pensionsmedförande lön. Reglerna för vad som räknas in i dessa kan variera, och även inkomster över 7,5 inkomstbasbelopp är pensionsgrundande.

term: **pensionsgrundande lön**, se kommentaren under **pensionsgrundande inkomst**

term: **pensionsgrundande tjänstetid**

definition: (vid förmånsbestämd tjänstepension:) anställningstid som ger rätt till pension

jämför: *förmånsbestämd pension, tjänstepension*

term: **pensionsmedförande lön**, se kommentaren under **pensionsgrundande inkomst**

term: **pensionskapital**, se kommentaren under **försäkringskapital**

term: **pensionspoäng**

definition: (i den allmänna pensionen:) poäng som beräknas årligen utifrån den pensionsgrundande inkomsten och som används vid beräkning av tilläggspension

jämför: *allmän pension, pensionsgrundande inkomst, tilläggspension*

kommentar: Pensionspoäng beräknas endast för personer födda 1953 eller tidigare.

term: **pensionsrätt**

definition: (i den allmänna pensionen:) belopp som beräknas årligen och som för inkomstpensionen utgör 16 procent av pensionsunderlaget och för premiepensionen utgör 2,5 procent av pensionsunderlaget

jämför: *allmän pension, inkomstpension, pensionsunderlag, premiepension*

kommentar: För personer födda 1938-1953 gäller lägre procentsatser. Pensionsrätten för premiepension kan föras över till make, maka eller registrerad partner och kallas då **överförd pensionsrätt**. Pensionsrätt används ibland i en mer allmän betydelse: pensionsrättighet, rätt till pension. I ordlistan används termen pensionsrätt enbart i den ovan beskrivna betydelsen, det vill säga som ett belopp.

term: **pensionstillägg**

definition: den del av utbetalad förmånsbestämd tjänstepension som motsvarar den uppräkningsbelopp som gjorts sedan pensionen började betalas ut

jämför: *förmånsbestämd pension, tjänstepension*

kommentar: Syftet med pensionstillägg är i första hand värdesäkring. Som beräkningsgrund används t.ex. konsumentprisindex eller prisbasbelopp.

term: **pensionsunderlag**

definition: (i den allmänna pensionen:) summan av pensionsgrundande inkomst och pensionsgrundande belopp, dock högst 7,5 inkomstbasbelopp per år

jämför: *inkomstbasbelopp, pensionsgrundande belopp, pensionsgrundande inkomst*

kommentar: Pensionsunderlaget används för beräkning av pensionsrätt.

term: **pensionsålder**

definition: ålder från vilken en ålderspension börjar utbetalas

jämför: *ålderspension*

kommentar: I det allmänna pensionssystemet finns ingen bestämd pensionsålder, men pensionen kan börja tas ut tidigast fr.o.m. 61 år. Ett undantag från denna regel är att garantipensionen kan börja utbetalas tidigast fr.o.m. 65 år. Enligt inkomstskattelagen är den lägsta möjliga pensionsåldern 55 år för tjänstepensioner och privata pensioner. Det enskilda avtalet avgör när pensionen ska börja betalas ut.

term: **premie**

definition: (i försäkringssammanhang:) belopp som betalas in till försäkring

jämför: *försäkring*

kommentar: När det gäller försäkringar med ett sparmoment, t.ex. de flesta pensionsförsäkringar, tillförs premien försäkringskapitalet efter eventuella avgifter för att täcka riskkostnader och driftskostnader.
I värdebesked förekommer ibland *inbetalning* i stället för *premie*. I den allmänna pensionen motsvaras *premie* av *avgift*.

term: **premiebefrielseförsäkring**

synonym: **betalningsbefrielseförsäkring**

synonym: **premieskydd**

definition: tilläggsförsäkring som innebär att försäkringsgivaren helt eller delvis tar över premiebetalningen om den försäkrade blir arbetsoförmögen

jämför: *försäkrad, försäkringsgivare, premie*

kommentar: För att premiebefrielseförsäkringen ska träda in måste man oftast ha varit arbetsoförmögen under en viss tid (karenstid).
För vissa avtalspensioner gäller premiebefrielseförsäkringen även vid föräldraledighet med föräldrapenning.
Inom vissa kollektivavtalsområden förekommer **avgiftsbefrielseförsäkring** som synonym.

term: **premiebestämd pension**

definition: pension som grundar sig på en försäkring vars premie eller avgift är bestämd till en viss procentsats av lönen eller till ett visst belopp

jämför: *förmånsbestämd pension, pensionsförsäkring, premie*

kommentar: Den premiebestämda pensionens storlek bestäms av pensionskapitalet vid den tidpunkt då pensionen börjar betalas ut.
Exempel på premiebestämd pension är den inkomstgrundade delen av den allmänna ålderspensionen, många tjänstepensioner, till exempel Avtalspension SAF-LO, delar av KAP-KL, ITP och PA 03.

Termen **avgiftsbestämd pension** förekommer som synonym till *premiebestämd pension*.

term: **premiepension**

definition: den del av den inkomstgrundade ålderspensionen där premien, som är 2,5 procent av pensionsunderlaget, placeras i fonder

jämför: *fond, inkomstgrundad ålderspension, pensionsunderlag, premie*

kommentar: För personer födda åren 1938-1953 gäller lägre procentsatser fram till det år de fyller 65 år.
Premiepensionen är ett fonderat system. Varje individ har ett eget tillgodohavande. Dess storlek beror dels på de inbetalade premierna för premiepension och dels på värdeutvecklingen i de aktuella fonderna. Varje individ har möjlighet att själv välja fonder och att när som helst byta fonder.
Från och med tidpunkten för pensionering finns möjlighet att välja premiepension med traditionell förvaltning.

term: **premiereservsystem**, se kommentaren under **fonderat system**

term: **premieskydd**, synonym till **premiebefrielseförsäkring** (se denna term)

term: **prisbasbelopp**

definition: belopp som grundar sig på prisutvecklingen i samhället (konsumentprisindex) och som varje år bestäms av regeringen

jämför: *inkomstbasbelopp*

kommentar: Prisbasbelopp används bland annat för beräkning av vissa försäkringsbelopp. Reglerna för hur prisbasbeloppet ska beräknas finns i lagen om allmän försäkring. Före år 1999 användes termen **basbelopp** för detta begrepp. Vid beräkning av pensionspoäng används ett högre belopp som kallas **förhöjt prisbasbelopp**.

term: privat pension

definition: pension som bekostas av den enskilde och som är frivillig

jämför: allmän pension, individuellt pensionssparande, tjänstepension

term: reallokering

definition: försäkringsföretagets återtag (helt eller delvis) av preliminärt fördelad återbäring

jämför: allokering, återbäring

kommentar: Återbäring är i normalfallet inte garanterad utan bara preliminärt fördelad. Reallokering kan ske successivt t.ex. när återbäringsräntan är lägre, i kronor räknat, än den garanterade räntan. Reallokering kan också göras vid ett visst tillfälle och kallas då **momentan reallokering** eller **engångsåtertag**. Normalt är det endast en del av återbäringen som tas tillbaka.

term: riskintäkt, se kommentaren under **arvsvinst**

term: riskkompensation, se kommentaren under **arvsvinst**

term: riskkostnad, se kommentaren under **riskpremie**

term: riskpremie

definition: (för pensionsförsäkring:) avgift som betalas för försäkringsskydd i form av t.ex. premiebefrielseförsäkring eller efterlevandeskydd

jämför: efterlevandeskydd, pensionsförsäkring, premiebefrielseförsäkring

kommentar: På vissa värdebesked förekommer termen **riskkostnad** för detta begrepp.

term: **räntefond**

definition: fond som enbart består av räntebärande värdepapper, dvs. obligationer och statskuldväxlar

jämför: *aktiefond, blandfond, fond*

term: **solvens**

definition: förmåga att fullgöra sina åtaganden

kommentar: För att skydda försäkringstagarna krävs det att försäkringsföretaget har finansiell styrka (solvens), dvs. en ekonomisk buffert.

term: **solvensgrad**

definition: förhållandet mellan marknadsvärdet på tillgångarna och garanterade åtaganden

term: **slutbetalning**

definition: (av förmånsbestämd tjänstepension:) betalning av de premier för åren som saknas mellan 62 år och 65 år, om den försäkrade helt slutar arbeta för att gå i pension

jämför: *försäkrad, förmånsbestämd pension*

kommentar: Rätt till slutbetalning följer av vissa kollektivavtal och innebär att betalningen av premierna görs av försäkringsföretaget.

term: **standardfond**, se kommentaren under **entréfond**

term: **standardförordnande**, se kommentaren under **förmånstagarförordnande**

term: statlig ålderspensionsavgift

definition: den del av pensionsavgiften som betalas av staten

jämför: pensionsavgift

kommentar: Avgiften är 10,21 procent på pensionsgrundande socialförsäkringsersättningar utom sjuk- och aktivitetsersättning. För sjuk- och aktivitetsersättning och för övriga pensionsgrundande belopp är avgiften 18,5 procent.

term: särskilt förmånstagarförordnande, se kommentaren under förmånstagarförordnande

term: tilläggsbelopp, se kommentaren under återbäring

term: tilläggspension

definition: den del av den inkomstgrundade ålderspensionen som beräknas enligt ATP-systemet

jämför: ATP-systemet, inkomstgrundad ålderspension

term: tiotaggarlösning, se kommentaren under alternativ pensionslösning

term: tjänstepension

definition: pension som bekostas av arbetsgivaren och som grundas på kollektivavtal eller individuella avtal mellan anställd och arbetsgivare

jämför: allmän pension, privat pension

term: tjänstetidsfaktor

definition: (vid förmånsbestämd tjänstepension:) den andel av full pension som en anställd förväntas få beroende på beräknad tjänstetid

jämför: *förmånsbestämd pension, tjänstepension*

kommentar: Tjänstetidsfaktorn bestäms utifrån summan av redan tillgodoräknad pensionsgrundande tjänstetid och förväntad återstående tjänstetid fram till pensionsåldern.

term: totalavkastning

definition: (i försäkringsverksamhet:) avkastning och värdeförändring av det kapital som försäkringsföretaget förvaltar för försäkringstagarnas räkning

jämför: *försäkringsföretag, försäkringstagare*

kommentar: I totalavkastningen ingår de tillgångar som omfattas av ett livförsäkringsföretags placeringsriktlinjer, med avdrag för direkta transaktionskostnader men utan avdrag för kapitalförvaltningskostnader. Totalavkastning anges ofta i procent.

term: traditionell försäkring

definition: försäkring med traditionell förvaltning

jämför: *traditionell förvaltning*

term: traditionell förvaltning

definition: förvaltningsform som innebär att försäkringsföretaget bestämmer hur pengarna ska placeras och som ger en garanterad värdetillväxt samt möjlighet till återbäring

jämför: *försäkringsföretag, traditionell försäkring*

kommentar: Den ursprungliga, och än så länge den vanligaste, varianten av traditionell förvaltning innebär att försäkringsföretaget sköter förvaltningen enligt bestämda regler. Försäkringsföretaget placerar pengarna i en blandning av räntebärande papper, aktier, fastigheter m.m. För en traditionell försäkring beräknas såväl ett garanterat värde som ett försäkringskapital. Det finns även nyare förvaltningsformer som juridiskt räknas som traditionell

förvaltning men där den försäkrade själv kan bestämma placeringsinriktningen och där det garanterade pensionsbeloppet kan vara lågt eller noll.

term: **understödsförening**

definition: försäkringsföretag som är en förening vilken tillhandahåller annan personförsäkring än arbetslöshetsförsäkring

jämför: *försäkringsföretag, vinstutdelande försäkringsbolag, ömsesidigt försäkringsbolag*

kommentar: Understödsföreningar liknar ekonomiska föreningar och regleras i särskild lagstiftning. De är antingen tjänstepensionskassor, sjukkassor, begravningskassor eller sjuk- och begravningskassor.

En understödsförening ska vara sluten på så sätt att den är avsedd huvudsakligen för anställda i ett visst eller vissa företag, personer tillhörande en viss yrkesgrupp eller medlemmar i olika typer av sammanslutningar.

term: **valcentral**

definition: (vid kollektivavtalad tjänstepension:) företag som administrerar de försäkrades val av försäkringsgivare

jämför: *avtalspension, tjänstepension*

kommentar: Valcentraler sköter exempelvis informationen till de försäkrade, registrerar valen och förmedlar premier till valda försäkringsföretag och kan i vissa fall även erbjuda efterlevandeskydd och administrera flytt av pensionskapital. För sin verksamhet tar valcentralen ut en avgift.

term: **villkorad återbäring**, se kommentaren under **återbäring**

term: **vinstutdelande försäkringsbolag**

definition: försäkringsföretag där eventuell vinst kan delas ut till aktieägarna

jämför: *försäkringsföretag, ömsesidigt försäkringsbolag*

kommentar: Om bolaget inte kan uppfylla sina åtaganden måste aktieägarna skjuta till medel.

term: **värdebesked**

definition: (vid premiebestämd pension:) årligt besked som redovisar hur försäkringskapitalet har utvecklats under året

jämför: *försäkringskapital, pensionsbesked, premiebestämd pension*

term: **värdesäkring**

definition: (vid förmånsbestämd tjänstepension:) omräkning, kopplad till pris- eller inkomstutvecklingen, av framtida pension eller pension som betalas ut

jämför: *förmånsbestämd pension, tjänstepension*

kommentar: Många förmånsbestämda tjänstepensioner är värdesäkrade genom att pensionsbeloppen följer med när priser och löner i samhället förändras.

term: **ålderspension**

definition: pension som man har rätt att få utbetalad när man uppnått en viss ålder

jämför: *pension*

kommentar: Pensionsåldern kan variera mellan olika pensionssystem eller vara valfri inom vissa ramar.

term: **ålderspensionsavgift**

definition: den del av pensionsavgiften som betalas av arbetsgivare via arbetsgivaravgiften och av egenföretagare via egenavgiften

jämför: *pensionsavgift*

kommentar: Ålderspensionsavgiften är 10,21 procent av bruttoinkomsten.

term: återbetalningsskydd

definition: efterlevandeskydd som innebär att hela eller en del av försäkringskapitalet betalas ut till förmånstagare vid den försäkrades död

jämför: arvsvinst, försäkrad, efterlevandeskydd, förmånstagare, försäkringskapital

kommentar: Hur stor del av försäkringskapitalet som skyddas och betalas ut till förmånstagare varierar mellan olika försäkringar. Om återbetalningsskyddet ingår i en pensionsförsäkring, betalas beloppet normalt ut under minst fem år. Om man väljer återbetalningsskydd innebär detta att försäkringen inte tillförs någon arvsvinst. Detta medför i sin tur att utbetalningen till den försäkrade själv blir lägre än vad den annars skulle ha varit. Om återbetalningsskydd eller annat efterlevandeskydd inte valts kan ingen ersättning betalas ut när den försäkrade dör. Inom fondförsäkring används ibland begreppet efterlevandeskydd istället för återbetalningsskydd.

term: återbäring

definition: (i försäkringssammanhang:) belopp som kan betalas ut som tillägg till det garanterade försäkringsbeloppet

jämför: allokering, garanterat pensionsbelopp, traditionell försäkring, ömsesidigt försäkringsbolag

kommentar: I en traditionell försäkring beräknas premier och försäkringsbelopp efter vissa antaganden om dödlighet, driftskostnader och kapitalavkastning. Om utvecklingen av dessa faktorer blir mer gynnsam än vad som antagits uppstår ett överskott. Detta överskott kan delas ut i form av återbäring och betalas då ut tillsammans med försäkringsbeloppet. I förmånsbestämda försäkringar kan överskottet istället användas för att sänka premien.

Vinstutdelande försäkringsbolag samt även vissa ömsesidigt verkande försäkringsbolag kan använda termen **villkorad återbäring** istället för återbäring. Villkorad återbäring beror bland annat på tillgångarnas värdeförändring, vilken försäkringstagaren eller andra ersättningsberättigade står risken för. När pensionen betalas ut kallas den utbetalda återbäringen för **tilläggsbelopp**.

term: återbäringsränta

definition: räntesats som används för att fördela ett försäkringsföretags totalavkastning mellan försäkringstagarna

jämför: garanterad ränta, försäkringsföretag, försäkringstagare, totalavkastning

kommentar: Återbäringsränta förekommer endast vid traditionell försäkring och bestäms av företaget självt utifrån historisk avkastning med avdrag för driftskostnader och avkastningsskatt samt bedömning om framtida avkastning utjämnad över tiden.

term: **återköp**

definition: (av försäkring:) förtida avslut varvid försäkringsföretaget betalar ut ett engångsbelopp

jämför: *förtida uttag*

kommentar: Ett återköp av en pensionsförsäkring är normalt inte tillåtet enligt skattereglerna. Försäkringsföretaget kan i sina försäkringar ha villkor som hindrar återköp även om Skatteverket skulle tillåta återköp.

term: **ömsesidigt försäkringsbolag**

definition: försäkringsföretag som ägs av sina försäkringstagare

jämför: *försäkringsföretag, vinstutdelande försäkringsbolag, understödsförening*

kommentar: Allt överskott som uppstår i ett ömsesidigt försäkringsbolag tillfaller försäkringstagarna samtidigt som dessa även står risken vid underskott, vilket kan innebära att försäkringskapitalet sänks. Bolagets konsolideringspolicy ska vara utformad så att en sådan situation undviks. Försäkringsföretag kan drivas enligt ömsesidiga principer trots att de är aktiebolag och ägs av andra än sina försäkringstagare. Dessa försäkringsföretag kan inte dela ut vinst till sina ägare, utan överskott och underskott behandlas på samma sätt som i ömsesidiga försäkringsbolag.

term: **överförd pensionsrätt**, se kommentaren under **pensionsrätt**